

## Motion till riksdagen 2019/20:3563

av **Maria Stockhaus m.fl. (M)**

### med anledning av skr. 2019/20:133 Riksrevisionens rapport om statens planering av höghastighetsjärnvägar

---

#### Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa Riksrevisionens rekommendationer att ge Trafikverket i uppdrag att föreslå åtgärder för hur kapacitetsbristen i järnvägsnätet kan förbättras utifrån fyrstegsprincipen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa Riksrevisionens rekommendationer att låta Trafikverket utreda frågan om höghastighetsjärnväg utifrån fyrstegsprincipen och tillkännager detta för regeringen.

#### Motivering

Frågan om höghastighetsjärnväg är den största infrastrukturfrågan i Sverige på flera decennier. I dagsläget är det svårt att beräkna hur mycket projektet kommer att kosta om det genomförs. Trafikverkets senaste beräkning pekar på en uppskattad kostnad på 250 miljarder. I den siffran ingår inte kostnader för exempelvis stationsbyggnader. Vidare visar internationell erfarenhet från motsvarande projekt att dessa blivit mellan 25 och 600 procent dyrare. Trafikverket visar i en nyligen presenterad rapport att projektet Ostlänken, som är en del av den planerade höghastighetsjärnvägen, kostar 10 miljarder kronor mer än tidigare beräknat. En mer realistisk kostnad för hela höghastighetsjärnvägen ligger därför, enligt flera externa bedömare, på 350–400 miljarder kronor.

## Nej till höghastighetstjänväg

Moderaterna säger nej till höghastighetsjärnväg. Satsningen löser inte den svenska järnvägens tre stora problem – trängsel vid storstädernas pendlingsstråk, eftersatt underhåll och svårigheter att ta emot längre tåg vid svenska stationer.

Höghastighetstjänväg är en mycket dyr satsning som inte kommer hela landet till godo. För Moderaterna är försiktighet med skattebetalarnas pengar alltid prioriterat. Detta är särskilt viktigt i den kris som världen just nu befinner sig i till följd av coronaviruset. Varje infrastrukturbeslut ska därför noggrant granskas av Trafikverket enligt den s.k. fyrstegsmodellen:

1. Tänk om. Det första steget handlar om att först och främst överväga åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt valet av transportsätt.
2. Optimera. Det andra steget innebär att genomföra åtgärder som medför ett mer effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen.
3. Bygg om. Vid behov genomförs det tredje steget som innebär begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt. Det fjärde steget genomförs om behovet inte kan tillgodoses i de tre tidigare stegen. Det betyder nyinvesteringar och/eller större ombyggnadsåtgärder.

## Riksrevisionens rapport Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnvägar (RiR 2019:31)

Riksrevisionen riktar i rapporten ”Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnvägar” (RiR 2019:31) skarp kritik mot regeringens hantering av frågan om höghastighetsjärnväg. Riksrevisionen noterar att projektet inte bedömts enligt de riktlinjer som riksdagen och regeringen ställt upp. Genomgående har Riksrevisionen funnit att problembeskrivningarna är översiktliga och utan mer ingående analys.

Riksrevisionen konstaterar vidare att varje utredning har genomförts under stor tidspress. Vidare har Riksrevisionen i sin granskning funnit att särskilt kostnadsberäkningarna länge höll låg kvalitet och att kostnaderna kraftigt underskattats. Riksrevisionen föreslår därför att regeringen ger Trafikverket följande uppdrag:

- Att identifiera de brister i förhållande till de transportpolitiska målen som höghastighetsjärnvägen är tänkt att lösa.
- Utredda alternativa lösningar som kan avhjälpa de identifierade bristerna med utgångspunkt i fyrstegsprincipen. Det handlar framför allt om att utreda steg 1-åtgärder såsom avgifter och skatter för att uppnå ett effektivare kapacitetsutnyttjande, men även steg 2- och steg 3 åtgärder såsom optimeringsåtgärder och trimningsinsatser.
- Genomföra samlade effektbedömningar av de viktigaste alternativen och jämföra dessa med samlade effektbedömningar för höghastighetsjärnvägen.

## Moderaternas bedömning

Moderaterna ställer sig bakom Riksrevisionens bedömningar och konstaterar att dessa ligger i linje med den kritik vi riktat mot regeringens hantering av frågan kring höghastighetsjärnväg. Regeringens svar är anmärkningsvärt svaga. Regeringen motiverar bristerna med att frågan diskuterats under flera decennier. Att en fråga på ett över-

gripande plan återkommande diskuterats i olika politiska sammanhang kan rimligen inte motivera en oskicklig och illa utförd beredning av ett ärende. Regeringens hantering av frågan om höghastighetsjärnväg blir ännu mer anmärkningsvärd givet att detta är den största infrastrukturfrågan på flera decennier. Om regeringen väljer att gå vidare och hasta igenom beslut om ett storskaligt infrastrukturprojekt som i slutändan beräknas kosta skattebetalarna hundratals miljarder kronor är detta direkt ansvarslost.

Moderaterna vill att regeringen gör ett omtag i arbetet med underlag för beslutet om höghastighetsjärnväg. Det finns fortfarande tid att göra om och göra rätt. Moderaterna anser att den s.k. fyrstegsmodellen är väl inarbetad och syftar till att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på ett ansvarsfullt sätt. Nu är det hög tid för regeringen att ge Trafikverket i uppdrag att göra en gedigen genomlysning av hela projektet med höghastighetståg. Allt annat är oansvarigt.

*Maria Stockhaus (M)*

*Sten Bergheden (M)*

*Anders Hansson (M)*

*Åsa Coenraads (M)*

*Helena Antoni (M)*